

С.М. Прийма
Мелітопольський
державний педагогічний
університет

**ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ
У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Сучасний етап розвитку педагогічної освіти України визначається тенденціями до інтеграції в європейський освітній простір. Подальша демократизація системи освіти, її гуманізація, здійснення особистісно-орієнтованого підходу до учня зумовлюють суттєві зміни освітніх пріоритетів і висувають принципово нові вимоги до професійно-педагогічної підготовки вчителя. Фахова досконалість сучасного вчителя все більше характеризується рівнем його педагогічної культури, що визначає ефективність педагогічних дій.

В умовах формування інформаційно-технологічного суспільства та підготовки вчителя нової генерації, здатного здійснювати ефективне керування освітніми процесами, особливого звучання набуває проблема технологічної культури вчителя інформатики.

Завдання даної роботи полягають у:

- висвітленні результатів системного аналізу технологічної культури вчителя інформатики, їх теоретичному обґрунтуванні та узагальненні;
- розробці та експериментальній перевірці ефективності організаційно-методичного забезпечення формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики у процесі професійно-педагогічної підготовки.

Формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики передбачає проходження трьох етапів і повинно розпочинатися вже під час професійно-педагогічної підготовки у вищому навчальному педагогічному закладі.

Результативність процесу формування, на нашу думку, залежить від багатьох факторів, зокрема, спеціальної організації навчально-виховного процесу, створення необхідних педагогічних умов, внесення змін і доповнень до змісту навчальних психолого-педагогічних і професійних дисциплін, введення спеціальних

курсів, послідовної та систематичної роботи щодо формування окремих складових технологічної культури.

Проаналізувавши наведені фактори, ми виділили три їх категорії, що і склали основу організаційно-методичного забезпечення процесу формування технологічної культури, а саме:

- педагогічні умови ефективного формування технологічної культури;
- організаційні форми навчально-виховного процесу;
- засоби формування окремих складових технологічної культури.

Основу організаційно-методичного забезпечення складають засоби формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики, серед яких ми виділяємо засоби прямого і непрямого впливу. До засобів прямого впливу віднесено дисципліни (педагогіка, основи педагогічної майстерності та методика навчання інформатики) професійно-педагогічного циклу.

Основу цілеспрямованого формування технологічної культури у студентів-майбутніх учителів інформатики становить розроблений нами спеціальний курс "Технологічна культура вчителя інформатики".

Непрямий вплив на формування технологічної культури був здійснений під час вивчення такої дисципліни професійного циклу як "Технологія візуального програмування".

Перевірка ефективності розробленого організаційно-методичного забезпечення формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики у процесі професійно-педагогічної підготовки відбувалася у ході педагогічного експерименту. Експеримент проводився на базі Мелітопольського державного педагогічного університету.

Висвітлене у публікації дослідження з проблеми формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики дозволило сформулювати висновки відповідно до поставлених у роботі завдань:

1. Виконано системне дослідження технологічної культури вчителя інформатики та зроблено висновок про те, що вона є складною, відкритою, соціально-економічною системою з комбінаторним керуванням, і в той же час елементом такої системи як професійно-педагогічна культура, що являє собою діалектичну інтегровану єдність технологічних цінностей, норм поведінки та методів діяльності, алгоритмічного стилю мислення, технологічних

знань, вмінь та навичок, що формується, реалізується та вдосконалюється у проєктувальній, конструктивній та організаторській діяльності, визначаючи її характер та рівень. Показано, що функцією технологічної культури є здійснення професійно-педагогічної діяльності в умовах технологізації освіти, а системоутвірним фактором є сама професійно-педагогічна діяльність. У роботі виділено етапи формування технологічної культури студентів вищих навчальних педагогічних закладів; рівні сформованості технологічної культури та критерії їх визначення. Виділено в межах професійно-педагогічної культури ще й такі її компоненти як інформаційна, дидактична і методична культури, що становлять основу навколишнього середовища технологічної культури вчителя інформатики. Зроблено висновок про їх взаємопроникнення та взаємовплив. Побудовано модель технологічної культури вчителя інформатики, що дало змогу упорядкувати і формалізувати знання про неї.

2. Встановлено, що ефективність процесу формування технологічної культури у студентів-майбутніх учителів інформатики залежить від багатьох факторів, зокрема, спеціальної організації навчально-виховного процесу, створення необхідних педагогічних умов, внесення змін і доповнень до змісту навчальних психолого-педагогічних і професійних дисциплін, введення спеціальних курсів, послідовної та систематичної роботи щодо формування окремих складових технологічної культури.

Розроблено організаційно-методичне забезпечення процесу формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики, до складу якого увійшли педагогічні умови, організаційні форми і засоби прямого і непрямого формування технологічної культури.

3. Підтверджена ефективність розробленого організаційно-методичного забезпечення процесу формування технологічної культури студентів - майбутніх учителів інформатики у ході педагогічного експерименту засобами математичної статистики.

Отримані у дослідженні та висвітлені у публікації результати дозволили намітити деякі напрями подальших досліджень:

1. Визначення педагогічних умов та засобів розвитку технологічної культури у системі післядипломної освіти, що особливо актуально в умовах запровадження неперервної освіти.
2. Дослідження особливостей формування технологічної культури викладача вищого навчального педагогічного закладу.